

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.411.003.01.2019

Schronisko dla zwierząt w Strzelcach
Strzelce 108, 28-220 Oleśnica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z uchwałą Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie
Kontroli nr KPK-KPO.443.002.2020 z 20 lutego 2020 r.

S/19/003 Realizacja zadań w zakresie zapobiegania bezdomności zwierząt przez Schronisko dla
zwierząt w Strzelcach

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Schronisko dla zwierząt w Strzelcach, Strzelce 108, 28-220 Oleśnica (dalej: Schronisko)
Kierownik jednostki kontrolowanej	[...]1, prowadzącego Schronisko. (dalej: PHU lub Schronisko),
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ocena prawidłowości działania Schroniska, w tym warunków bytowania zwierząt. 2. Ocena prawidłowości i skuteczności działań adopcyjnych. 3. Realizacja wniosków pokontrolnych wydanych po kontroli przeprowadzonej przez NIK w pierwszej połowie 2016 r.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2017 r. do 30 kwietnia 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach
Kontroler	Arkadiusz Pawlik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/33/2019 z 29 marca 2019 r. (akta kontroli str.1-2)

---

¹ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uzasadnienie oceny ogólnej

NIK ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

W Schronisku stwierdzono zaniedbania w zakresie utrzymywania czystości i porządku w boksach, w których przetrzymywano psy, niezapewnienie psom przebywającym w boksach wewnątrz budynku dostatecznej izolacji od zimnego podłoża oraz niezapewnienie psom stałego dostępu do wody, co było niezgodne z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (dalej: ustawa o ochronie zwierząt)⁴. W Schronisku nie stwierdzono pułapek deratyzacyjnych.

Nieprawidłowo prowadzono wykaz zwierząt, w szczególności w zakresie dokonywanych zabiegów weterynaryjnych, czym naruszono wymóg § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt (dalej: rozporządzenie ws. wymagań weterynaryjnych dla schronisk)⁵. Określenie skali tych działań utrudnia prowadzenie niepełnej dokumentacji Schroniska.

W związku z powyższym trudno także wyliczyć współczynnik adopcji psów przebywających w Schronisku.

Przedsiębiorstwo w kontrolowanym okresie miało zawarte umowy na wyłapywanie bezdomnych zwierząt z 67 gminami, natomiast tylko w 24 gminach prowadziło działalność na podstawie zezwoleń wydanych przez wójtów (burmistrzów) gmin na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (dalej: ustawa o utrzymaniu czystości i porządku)⁶. NIK zwraca uwagę, że PHU nie prowadziło ewidencji finansowej w sposób umożliwiający przyporządkowanie ponoszonych kosztów do działalności Schroniska oraz pozostałej działalności polegającej na wyłapywaniu psów, co uniemożliwia dokonanie jednoznacznej oceny, czy środki publiczne zapewniały realizację podjętych przez Schronisko zobowiązań oraz czy były wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem.

W Schronisku nie zrealizowano trzech z czterech wniosków pokontrolnych po kontroli NIK przeprowadzonej w 2016 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Ocena prawidłowości działań Schroniska, w tym warunków bytowania zwierząt

Opis stanu faktycznego

Wnioskiem z 20 stycznia 2014 r. złożonym do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Staszowie (dalej: PLW) na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt⁸ (dalej: uozz), Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe [...] ⁹, (dalej PHU lub

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2019 r., poz. 122 ze zm.

⁵ Dz. U. Nr 158, poz. 1657.

⁶ Dz. U. z 2019 r., poz. 2010.

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dz. U. z 2018 r., poz. 1967

⁹ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

Schronisko), 25-900 Kielce zgłosiło zamiar prowadzenia działalności nadzorowanej: prowadzenie schroniska dla psów „Schronisko dla zwierząt Strzelce”. W piśmie zawarty był ponadto wniosek o wpis do rejestru Powiatowego Lekarza Weterynarii w Staszowie i nadanie weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego.

Decyzją Nr 8/2014 z 5 lutego 2014 r. PLW postanowił nadać weterynaryjny numer identyfikacyjny 26123401 podmiotowi – [...] ¹⁰, prowadzącemu działalność nadzorowaną polegającą na prowadzeniu schroniska dla zwierząt – psów w miejscowości Strzelce.

(akta kontroli str. 3073, 3074)

Z protokołów kontroli przeprowadzonych w Schronisku przez Inspekcję Weterynaryjną Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Staszowie (dalej: PIW) 30 stycznia 2017 r., 16 października 2017 r. i 23 października 2018 r. wynika, że nie zostały stwierdzone nieprawidłowości, a liczba psów znajdująca się w Schronisku w ww. dniach wynosiła odpowiednio 37, 33 i 48 (každorazowo na 66 boksów). W protokole kontroli z października 2017 r. zapisano m.in, iż dokumentacja jest prowadzona prawidłowo, a od początku roku przyjęto 116 psów (w tym 13 psów, które zostały uśpione lub padły). W zalecaniach pokontrolnych zapisano, aby doposażyć schronisko w większą ilość środków do dezynfekcji (także w przypadku kontroli z 2018 r.) oraz sprawdzać na bieżąco karmniki z trutką na gryzonie. W protokole kontroli z 2018 r. zapisano, że od początku roku przyjęto 200 psów, a 6 padło.

(akta kontroli str. 39-53)

A. Stan techniczny i sanitarny schroniska

W trakcie kontroli przeprowadzono dwukrotnie oględziny Schroniska (2 i 23 kwietnia 2019 r.), przy czym w dniu 2 kwietnia 2019 r., z udziałem powołanego specjalisty [...] ¹¹, lekarza weterynarii.

2. Przeprowadzone oględziny wykazały, że Schronisko spełniało wymogi rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt, a w szczególności: teren Schroniska był utwardzony i ogrodzony w sposób zapobiegający przedostaniu się zwierząt na zewnątrz; wyodrębniono pomieszczenia przeznaczone do izolowania zwierząt chorych, wykonywania kwarantanny i separacji zwierząt agresywnych; boksy w schronisku były oddzielone przegrodami, które uniemożliwiały wzajemny kontakt z innymi zwierzętami lub ucieczkę; ściany, podłogi i drzwi w boksach wykonano z materiałów łatwych do mycia i odkażania, niepowodujących kontuzji lub urazów u zwierząt; zapewniono wybieg dla zwierząt.

Zwierzęta nie były jednak chronione przed nadmiernym nasłonecznieniem, boksy, mimo wysokiej temperatury, nie były osłonięte przesłonami dającymi cień. Zwierzętom nie zapewniono również izolacji od betonowej podłogi kojca (jedynie niektóre z boksów znajdujące się wewnątrz budynku wyposażono w legowisko: matę lub koc). Zwierzętom nie zapewniono wystarczających warunków higienicznych. Zgodnie z oświadczeniami pracowników przebywających w Schronisku w dniu kontroli, przychodzą oni do pracy około godz. 8.00 i kończą pracę około godz. 16.00. Zatem w godzinach popołudniowych i nocnych zwierzęta pozostają bez opieki, nikt nie usuwa z klatek ich odchodów, nie mają również uzupełnianej wody w miskach. Na terenie wybiegu znajdują się struktury mogące narażać zwierzęta na urazy: blacha bez zabezpieczonych krawędzi, pogryzione i uszkodzone metalowe miski oraz opakowania po karmie.

¹⁰ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

¹¹ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

B. Warunki przebywania zwierząt w schronisku i opieka weterynaryjna

W trakcie oględzin stwierdzono, że psy były zadbane i nie miały na ciele śladów mogących świadczyć o ich niehumanitarnym traktowaniu przez pracowników Schroniska, tj. ran lub okaleczeń. Żaden pies nie był trzymany na uwięzi. Na obecność osób w trakcie oględzin, psy reagowały w naturalny sposób, tj. spokojnie leżały na podłodze i unosiły głowy lub podbiegały do krat, opierały się o nie łapami, szczekały, podskakiwały, merdały ogonami. Żaden pies nie reagował agresywnie w stosunku do pracowników Schroniska, ani nie okazywał wobec nich strachu. Kilka psów warczało w reakcji na osoby niebędące pracownikami Schroniska.

W trakcie pierwszych oględzin zwierzęta posiadały karmę oraz wodę pitną. Z informacji uzyskanych od pracowników Schroniska wynika, że przychodzą o godz. 8.00 i przebywają do godziny 16.00, od której nikt nie opiekuje się zwierzętami. W trakcie przeprowadzonych drugich oględzin o godzinie 9.00 wsypywano zwierzętom karmę i wlewano wodę do misek.

Z ustaleń dokonanych w trakcie dwukrotnych oględzin wynika, że Schronisko nie zapewnia zwierzętom stałego dostępu do wody, gdyż ilość wody od godziny 16.00 do ranka następnego jest stanowczo niewystarczająca, zwłaszcza w przypadkach, gdy w boksie przebywają dwa psy. Ponadto w związku z tym, że zwierzęta pozostają bez opieki przez większą część doby, w przypadku jakiegokolwiek awarii czy zdarzenia losowego nikt nie byłby w stanie zareagować.

Jeden z pracowników Schroniska wyjaśnił że w godzinach 8.00 - 16.00 zajmują się sprząaniem i karmieniem zwierząt. Ewidencja czasu pracy nie jest prowadzona, a pracownicy między sobą uzgadniają kto i w jakich godzinach będzie przebywać w Schronisku (w zależności od bieżących potrzeb i warunków pogodowych). Dodał, że jego numer telefonu widnieje na drzwiach Schroniska i w razie potrzeby, po uprzednim kontakcie telefonicznym, w każdej chwili w przeciągu kilku minut może przybyć do Schroniska, gdyż mieszka w pobliżu.

W trakcie pierwszych oględzin trzech pracowników, poza uzupełnianiem karmy i wody, sprzątało boksy ze zwierzęcych odchodów. Żaden z nich nie był w stanie dokładnie podać liczby zwierząt aktualnie znajdujących się w Schronisku. Nie było możliwe sprawdzenie, czy psy mają wszczepione chipy, gdyż czytnik chipów będący na wyposażeniu Schroniska był niesprawny. Sprawdzenia na 10 losowo wybranych psach dokonał uczestniczący w oględzinach specjalista – lekarz weterynarii, który przy pomocy własnego czytnika stwierdził, że jeden pies nie był zaczipowany. Również niemożliwym było zrobienie zdjęć zwierzętom za pomocą aparatu będącego na wyposażeniu Schroniska, gdyż jak wyjaśnił jeden z pracowników *akurat wyczerpała się bateria*.

NIK zwraca uwagę, że konsekwencją niesprawności czytnika chipów jest czasowy brak możliwości identyfikacji poszczególnych zwierząt w Schronisku.

Pomieszczenie przeznaczone do wykonywania czynności lekarsko-weterynaryjnych posiadało odpowiednią kubaturę i było wystarczające do przeprowadzenia oględzin zwierząt oraz wykonywania podstawowych działań profilaktycznych, takich jak szczepienia, podawanie środków przeciwko pasożytom. Nie stwierdzono jednak, aby pomieszczenie to było wykorzystywane do ww. zabiegów.

W magazynie karmy znajdowała się odpowiednia ilość oraz rodzaj karmy dla zwierząt. Wyrzykowa kontrola przeprowadzona 2 kwietnia 2019 r. wykazała jednostkowe opakowania karmy z przekroczoną datą przydatności do użytku. W powtórnych oględzinach nie stwierdzono przypadków przeterminowanej karmy. W magazynie czystości nie umieszczono spisu środków czyszczących oraz dezynfekujących wraz z opisem ich prawidłowego stosowania. Nie umieszczono

również listy określającej częstotliwość i zakres osób sprzątających. W Schronisku nie stwierdzono pułapek deratyzacyjnych. Na terenie Schroniska znajdowało się pomieszczenie do przechowywania zwłok padłych zwierząt. Było ono jednak zamknięte na klucz, który jak oświadczył jeden z pracowników, znajduje się u właściciela Schroniska w miejscu jego zamieszkania.

W pomieszczeniu wskazanym przez pracowników jako pomieszczenie biurowe brak było typowego dla takiego pomieszczenia wyposażenia. Brak było przede wszystkim możliwości bezpiecznego przechowywania dokumentacji – brak zamykanych szaf. W trakcie oględzin stwierdzono brak dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej zwierząt przebywających w Schronisku, a także ich wykazu. Uniemożliwiało to dokonanie identyfikacji zwierząt przebywających w Schronisku. Nie było zatem możliwe ustalenie liczby przebywających w Schronisku psów, a uczestniczący w oględzinach specjalista – lekarz weterynarii nie był w stanie ustalić prowadzonych w Schronisku działań profilaktycznych, ani procesu leczenia, przeprowadzanych zabiegów weterynaryjnych. Z ustnych informacji udzielonych przez pracowników sprzątających Schronisko wynikało, że całą dokumentację przechowuje u siebie właściciel Schroniska.

Ustalono, że w trakcie oględzin w Schronisku przebywało 77 psów.

(akta kontroli str. 2995-3010)

W czasie prowadzonych dwukrotnie oględzin Schroniska, jego obsadę kadrową stanowiły trzy osoby. W trakcie oględzin nie stwierdzono obecności wolontariuszy.

(akta kontroli str. 2995-3010)

Właściciel Schroniska [...] ¹² wyjaśnił, że wg stanu na kwiecień 2019 r. zatrudnia pięć osób na pełny etat, z których jedna przebywała w kwietniu 2019 r. na urlopie macierzyńskim. Z pozostałych czterech osób, dwie osoby to kierownicy. Ponadto zatrudnia on na ¼ etatu lekarza weterynarii W.K. Są również dwie osoby, które odławiają psy nie tylko na potrzeby Schroniska, ale także na potrzeby fundacji, do bezpośredniej adopcji i trudno dokładnie przypisać im jakąś część etatu tylko i wyłącznie do Schroniska.

(akta kontroli str. 3021)

Z informacji przekazanych przez Biuro Rachunkowe obsługujące PHU wynika, że w kwietniu 2019 r. wypłacono wynagrodzenie dla siedmiu osób. Jednocześnie okazano tylko dwie umowy o pracę: jedna pracownika gospodarczego – opiekuna zwierząt i druga pracownika gospodarczego – kierownicy. W Schronisku nie prowadzono ewidencji czasu pracy.

(akta kontroli str. 78-81,83-87,1057-1081, 2995-3010)

Z dostępnej, niepełnej dokumentacji dotyczącej Schroniska (ewidencja zwierząt, dokumentacja lekarsko-weterynaryjna) nie było możliwe dokładne ustalenie liczby przeprowadzonych kastracji/sterylizacji psów w latach 2017-2019 (do 30 kwietnia). Ustalenia dokonane przez NIK wskazują na około 220 takich zabiegów, natomiast właściciel Schroniska przedstawił dane dotyczące 283 zabiegów. Dane te nie były poparte dokumentacją lekarsko-weterynaryjną.

(akta kontroli str. 131-345, 846-1056, 2913-2930, 3012)

Schronisko miało podpisaną umowę na sprawowanie opieki weterynaryjnej z Gabinetem Weterynaryjnym [...] ¹³ w Kielcach. W rzeczywistości jednak opieka ta była niewystarczająca, bowiem wszelkie zabiegi, w tym kastracja/sterylizacja

¹² NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

¹³ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

przeprowadzane były nie na terenie Schroniska, ale w gabinetach weterynaryjnych, z którymi podpisywane były stosowne umowy. Psy do gabinetów wożone były samochodem, najczęściej kilka jednocześnie. W związku z powyższym lekarz weterynarii nie miał codziennego kontaktu ze zwierzętami przebywającymi w Schronisku. Profilaktyka zdrowotna zwierząt polegała na wykonywaniu szczepień przeciwko wściekliznie oraz podawaniu środków przeciwko pasożytom. W książeczkach zdrowia psów stwierdzono wpisy kilku lekarzy weterynarii; były one opatrzone ich pieczęciami i podpisami. Z przedstawionej dokumentacji nie wynika, z jaką częstotliwością prowadzono kontrolę stanu zdrowia zwierząt. Wskaźnik śmiertelności, obliczony jako stosunek liczby zwierząt padłych i uśpionych do liczby zwierząt przebywających w Schronisku według stanu na początek roku zwiększonej o liczbę zwierząt przyjętych w trakcie roku wyniósł w 2017 r. 5,7%, w 2018 r. – 6%, a w pierwszych czterech miesiącach 2019 r. – 2,3%. Powyższe wyliczenie sporządzono w oparciu o dane podane przez właściciela schroniska.

(akta kontroli str. 39-53, 60-63, 74-75, 131-345, 2913-2930, 3012, 3049-3061)

C. Ewidencja zwierząt, w tym dokumentowanie ich śmiertelności

W Schronisku nie prowadzono wykazu zwierząt w sposób wymagany § 6 rozporządzenia. Kontrolującemu okazano karty formatu A4 zawierające w górnej części miejsce na wklejenie zdjęcia zwierzęcia oraz nw. rubryki: uwagi; płeć, wiek; wielkość; maść; gatunek; rasa; data przyjęcia; nr ewidencyjny; imię w schronisku; gdzie odłowiony, miejsce przetrzymywania przed przywiezieniem do schroniska, kto dostarczył; kwarantanna; chip; data śmierci z podaniem przyczyn; kto adoptuje, adres zamieszkania. Dolną część opisano jako *Usługi weterynaryjne* i składała się ona z sześciu kolumn: data; szczepienie; odpchnienie; odrobaczenie; leczenie, zabiegi chirurgiczne; uwagi, zalecenia.

Karty, które okazano kontrolerowi były wypełnione tylko częściowo, wiele z nich nie zawierało fotografii psa. Zapisy były skreślane i poprawiane, a poprawki nie były opisane nazwiskiem osoby, która ich dokonywała. Wpisy w kartach nie były dokonywane na bieżąco.

Okazane książeczki zdrowia psów nie mogły być uznane za dokumentację medyczną, bowiem nie dało się ich przyporządkować do ww. kart – brak było wspólnych cech, na podstawie których można byłoby ustalić, że konkretna karta dotyczy konkretnej książeczki zdrowia.

(akta kontroli str. 131-345, 846-1056, 3031-3048)

Według oświadczenia [...] ¹⁴, Schronisko zostało zaprojektowane na 130 zwierząt. Zgodnie z zestawieniem sporządzonym na podstawie danych podanych przez właściciela Schroniska w 2017 r. przyjęto 184 psów, 167 zostało oddanych do adopcji, 13 padło, a 4 zbiegło. W 2018 r. przyjęto 258 psów, 217 zostało oddanych do adopcji, 7 poddano eutanazji, 11 padło i 3 zbiegły. W 2019 r. (do dnia 30 kwietnia) przyjęto 97 psów, 51 zostało oddanych do adopcji, a 3 padło. W trakcie kontroli właściciel Schroniska nie przedstawił pełnej dokumentacji medycznej stwierdzającej śmierć psów, jej przyczyny.

(akta kontroli str. 3012)

Na odbiór zwłok zwierzęcych przedsiębiorstwo zawarło 1 stycznia 2017 r. umowę z firmą BAROS, która, w myśl § 4 umowy, zobowiązała się zutylizować padłe zwierzęta.

¹⁴ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

Kontrolującemu okazano dokument handlowy dotyczący przekazania 11 stycznia 2019 r. 380 kg padłych psów firmie SARIA POLSKA Sp. z o.o. W dokumencie nie określono żadnych znaków identyfikacyjnych padłych zwierząt. Jedynie w okresie styczeń-sierpień 2018 r. firma SARIA wystawiła przedsiębiorstwu faktury dotyczące unieszkodliwienia/przetwarzania 2120 kg¹⁵ padłych zwierząt.

(akta kontroli str.60-61, 82)

D. Wykorzystanie środków z budżetów gmin

W okresie objętym kontrolą właściciel Schroniska zawarł umowy o odławianie bezdomnych zwierząt z 67 gminami na terenie kraju. Nie przedłożono umów zawartych z co najmniej 5 gminami, którym wystawiono faktury (Chmielnik, Dębica, Gniewoszków, Magnuszew, Sieciechów) oraz 3 gminami, w których nie dokonano żadnych odłowień (Iłża, Mszczonów, Ostrów Lubelski). W przypadku 4 gmin (Baćkowice, Bełżyce, Janowiec i Miedziana Góra) nie okazano wszystkich zawartych umów, a obciążano je fakturami (odpowiednio za okres: styczeń – kwiecień 2019 r.; styczeń – kwiecień 2019 r.; 2018 r.; luty 2018 r. – kwiecień 2019 r.).

Zgodnie z art. 7 ust.1 pkt 3 i ust. 6 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹⁶ na prowadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami wymagane jest zezwolenie udzielone w drodze decyzji przez wójta (burmistrza) właściwego ze względu na miejsce świadczenia usług. Przedsiębiorca posiadał 24 ww. decyzje (ważne w okresie objętym kontrolą).

Aktywna współpraca, tj. co najmniej jedno odłowienie lub przyjęcie psa do Schroniska dotyczyła w okresie objętym kontrolą 67 gmin (w 2017 r. – 45, w 2018 r. – 60, w 2019 r. – 37). Z tytułu wyłapywania, transportu i zapewnienia opieki bezdomnym psom przedsiębiorca uzyskał w kontrolowanym okresie przychody netto w wysokości [...]¹⁷.

(akta kontroli str. 4-36, 346-845, 2876-2912, 2944-2958, 2970-2994)

W umowach zawieranych z gminami umieszczane były zapisy dotyczące wyłapywania i zapewnienia opieki bezdomnym psom i dotyczyły stawek za jednego psa m.in. takich jak: kwota za wyłapanie psa, za umieszczenie w schronisku, za zapewnienie opieki lekarsko-weterynaryjnej. Ponadto w umowach znajdowały się zapisy dotyczące kwoty za przejechany kilometr, za roczną rezerwację kojca. W przypadku ww. gmin stawkę za jednego dorosłego psa ustalono na 2019 r. odpowiednio na [...]¹⁸.

(akta kontroli str. 4-36)

Przedstawiciele powyższych gmin wyjaśnili m.in:

Wójt gminy Masłów podał, że pracownik urzędu nie ma możliwości oględzin na bieżąco i identyfikacji odłowionych przez wykonawcę usługi zwierząt. Przy rozliczaniu opierano się na zgromadzonej dokumentacji na okoliczność przyjętego zgłoszenia, opisu zwierzęcia. W sporządzanej notatce służbowej pracownik zapisywał dane kontaktowe osoby zgłaszającej – celem weryfikacji wykonanej usługi. Kontroli w Schronisku nie przeprowadzano.

¹⁵ Podane dane dotyczą również zwierząt dzikich, które zginęły w wyniku wypadków drogowych.

¹⁶ Dz. U. z 2018 r., poz. 1454 ze zm.

¹⁷ Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1010). NIK wyłącza jawność informacji w zakresie uzyskanych przychodów. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁸ Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1010). NIK wyłącza jawność informacji w tym zakresie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

(akta kontroli str. 2022-2024)

Wójt gminy Bieliny: *Gmina Bieliny nie identyfikowała odłowionych zwierząt, opierano się na protokołach sprzedanych przez [...] ¹⁹. W niektórych sytuacjach protokoły były podpisywane przez osoby z terenu gminy (...) W związku z brakiem przepisów (...) gmina Bieliny nie przeprowadzała kontroli w schronisku. Do urzędu (...) nie wpłynęły żadne skargi na sprawowanie niewłaściwej opieki nad zwierzętami umieszczonymi w schronisku.*

(akta kontroli str. 1175-1176)

Kierownik Referatu Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej z Urzędu Gminy Masłów wyjaśnił, że identyfikacja odłowionych zwierząt opierała się na wywiadzie telefonicznym z osobą zgłaszającą (mieszkańcem, sołtysem, radnym). W wielu przypadkach zgłoszenia były dokonywane pocztą elektroniczną wraz z dokumentacją fotograficzną. (...) W wielu przypadkach zgłoszenia dokonywane były na telefon służbowy po godzinach pracy Urzędu. Gmina nie przeprowadzała systematycznych kontroli w schronisku, gdyż (...) nie wpływały żadne negatywne informacje, opinie na schronisko.

(akta kontroli str. 1812-1817)

Sekretarz Miasta i Gminy Daleszyce: zadania w zakresie zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy realizuje Straż Miejska, która prowadzi rejestr interwencji oraz spis spraw, w którym odnotowane są zgłoszone zdarzenia z udziałem zwierząt bezdomnych. Po potwierdzeniu faktu bezdomności zwierzęcia, wykonywana jest dokumentacja fotograficzna i sporządzana jest notatka urzędowa. Pan [...] ²⁰ powiadamiany jest telefonicznie lub email'em z prośbą o realizację zlecenia. Przedsiębiorca realizując zleczone zadanie winien poinformować o dokonanej czynności oraz przedstawić swoją dokumentację. Jednak w tym zakresie nie jest to przez niego w pełni realizowane, mimo zgłaszanych uwag. Pracownicy Straży Miejskiej 2 kwietnia 2019 r. dokonali sprawdzenia schroniska i stwierdzili, że na ponad 70 psów znjadował się 1 odłowiony w gminie Daleszyce. Zostali oni poinformowani, że pozostałe zostały przekazane do adopcji, ale umowy adopcyjne znajdują się u właściciela. [...] ²¹ zobowiązał się do ich przedłożenia. 16 kwietnia 2019 r. wystosowano pismo do [...] ²² w którym zapisano m.in. w schronisku wśród przebywających tam zwierząt stwierdzono tylko jednego psa odłowionego z gm. Daleszyce. Pozostałych psów odłowionych w 2019 r. nie było.(...) W rozmowie telefonicznej zobowiązał się Pan do przedstawienia stosownej dokumentacji, na którą oczekujemy. W związku z powyższym zgodnie z treścią umowy nr 48/2019 z 20 lutego 2019 r. § 1 pkt 6 wykonawca zobowiązał się do dokładnej ewidencji odłowionych zwierząt w schronisku i przekazywania informacji raz w miesiącu wraz z dokumentacją zdjęciową dot. historii pobytu zwierząt w schronisku. Mając powyższy zapis na uwadze proszę o udzielenie informacji dot. pozostałych zwierząt odłowionych z gm. Daleszyce w okresie od 1 stycznia 2019 r. Co najmniej do dnia 16 maja 2019 r. odpowiedź od Przedsiębiorcy nie wpłynęła.

(akta kontroli str. 1389-1393)

Z uwagi na nieprzewodzenie ewidencji zwierząt w Schronisku oraz na fakt, że ewidencja finansowa uniemożliwia przyporządkowania ponoszonych kosztów

¹⁹ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

²⁰ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

²¹ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

²² NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

jedynie do działalności Schroniska nie jest możliwym wyliczenie dziennego kosztu utrzymania jednego zwierzęcia w Schronisku. Wg szacunków właściciela Schroniska w okresie objętym kontrolą było to średnio ok. 8 zł netto (ok. 10 zł brutto).

(akta kontroli str. 3024)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Oględziny wykazały zaniedbania w zakresie utrzymywania czystości i porządku w boksach Schroniska, w których przetrzymywano psy, niezapewnienia psom przebywającym w boksach wewnątrz budynku dostatecznej izolacji od zimnego podłoża oraz niezapewnienia psom stałego dostępu do wody, co było niezgodne z art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt. Zwierzęta pozostawały bez opieki przez 2/3 doby tj. od godz. 16.00 do godziny 8.00 dnia następnego.

(akta kontroli str. 2995-3010)

Zdaniem [...] ²³ *zwierzęta mają dostęp do wody, a w kojcach jest porządek. W każdym kocy jest drewniana paleta, na której psy mogą leżeć. W lato paleta ta jest położona na budzie, bo (...) dla psów chłodny beton jest przyjemniejszy w upał. W zimę palety wracają na betonową podłogę. Kwestia odchodów i wody od godz. 16 do rana następnego dnia – uważam, że nie jest to problemem, o czym świadczy bardzo niska śmiertelność zwierząt. Właściciel stwierdził ponadto, że nie widział potrzeby zatrudnienia nocnego opiekuna.*

(akta kontroli str. 3013, 3018)

NIK nie podziela zdania właściciela Schroniska w powyższej sprawie. Fakt, że psy przebywające w Schronisku mają zapewnioną opiekę jedynie przez 8 godzin w ciągu doby, przeczą zapewnieniom Pana [...] ²⁴, że dostęp do wody w godzinach popołudniowych i nocnych oraz ilość odchodów nie były problemem. Panujące w okresie przeprowadzania kontroli upały powodowały, że jedna miska wody dla dwóch psów, to było stanowczo za mało i sprawiało zwierzętom niepotrzebne dolegliwości. Było to również naruszenie przepisu ustawowego, a więc działanie niezgodne z prawem. Nie jest również prawdą, że odchody gromadzące się w kojcach przez większą część doby nie są problemem, skoro oficjalna śmiertelność zwierząt w Schronisku jest bardzo niska. Otóż przeprowadzone w godzinach porannych oględziny wykazały, że ilość tych odchodów jest bardzo duża. Uczestniczący w oględzinach specjalista – lekarz weterynarii stwierdził wręcz w swoim raporcie, że *zwierzęta brodziły w odchodach*. Właściciel Schroniska musi przyjąć do wiadomości, że nie tylko niska śmiertelność jest istotna, chociaż jest ważna, ale również tzw. dobrostan zwierząt. Zwierząt, które znajdują się zamknięte w klatkach, które odczuwają ból i strach, nie mogą być dodatkowo „karane” brakiem zapewnienia im godziwych warunków bytowania. Należy zaznaczyć, że schronisko dla zwierząt ze swojej istoty ma służyć, jak sama nazwa wskazuje jako schronienie, azyl w oczekiwaniu na znalezienie nowego domu. Nie może być traktowane wyłącznie jako źródło dochodu dla właściciela. Wyliczone w trakcie kontroli dochody z prowadzenia Schroniska są obiektywnie wysokie. W ocenie NIK nic nie stoi na przeszkodzie powiększeniu obsady Schroniska w Strzelcach, aby przebywające tam zwierzęta miały faktyczną, a więc całodobową, albo przynajmniej całodzienną opiekę.

²³ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

²⁴ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

2. Znajdujące się na terenie wybiegu dla zwierząt struktury mogące narażać zwierzęta na urazy (blacha bez zabezpieczonych krawędzi, pogryzione i uszkodzone metalowe miski oraz opakowania po karmie).

(akta kontroli str. 2995-3010)

[...] ²⁵ zobowiązał się do usunięcia niebezpiecznych struktur na terenie wybiegu.

(akta kontroli str. 3018-3019)

3. Nieprzeprowadzanie zabiegów weterynaryjnych w przystosowanym do tego pomieszczeniu.

Pomieszczenie przeznaczone do wykonywania czynności lekarsko-weterynaryjnych posiadało odpowiednią kubaturę i było wystarczające do przeprowadzenia oględzin zwierząt oraz wykonywania podstawowych działań profilaktycznych, takich jak szczepienia, podawanie środków przeciwko pasożytom. Nie stwierdzono jednak, aby pomieszczenie to było wykorzystywane do ww. zabiegów.

(akta kontroli str. 2995-3010)

[...] ²⁶ wyjaśnił, że w pomieszczeniu o którym mowa nie są wykonywane żadne zabiegi poza szczepieniami i odrobaczaniem. Jak jest potrzeba przeprowadzenia zabiegu, to zawozimy psa do gabinetu weterynarza z którym mamy podpisaną umowę. Taka sytuacja wynika z decyzji podejmowanych przez pracownice fundacji, z którymi współpracuję. Okazuje się, że mają one swoje sympatie i antypatie do poszczególnych lekarzy, dlatego stwierdziłem, że nie będę się w to wtrącał, mimo iż generalnie jest to droższe niżby te zabiegi były wykonywane na miejscu w Schronisku. Obecnie czekamy, aż zbierze się kilka psów do zabiegu i wtedy umawiamy termin u lekarza i zawozimy je do gabinetu.

(akta kontroli str. 3019)

Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia, w schronisku dla zwierząt wyodrębnia się pomieszczenie przeznaczone do wykonywania zabiegów leczniczych i chirurgicznych. W trakcie przeprowadzonych w Schronisku oględzin stwierdzono, że pomieszczenie takie faktycznie zostało wyodrębnione, jednakże jego stan wskazywał, że nie było ono używane. Należy mieć na względzie, że *ratio legis* tego przepisu to m.in. obecność lekarza weterynarii na terenie schroniska, możliwość wcześniejszego rozpoznania chorób, pomoc nowo przyjmowanym zwierzętom, możliwość szybkiego przeprowadzenia drobnych zabiegów.

4. Wykaz zwierząt przebywających w Schronisku prowadzono niezgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia ws. szczegółowych wymagań weterynaryjnych, bowiem dane o szczepieniach i zabiegach weterynaryjnych, w szczególności dotyczące sterylizacji/kastracji nie zostały podane dla wszystkich psów.

(akta kontroli str. 131-345, 846-1056)

[...] ²⁷ wyjaśnił: w Schronisku prowadzony jest wykaz zwierząt zgodny z cytowanym rozporządzeniem. Wykaz ten jest prowadzony w formie papierowych kart na których są rubryki zawierające informacje wymagane przez rozporządzenie. Poinformowano mnie w Głównym Inspektoracie Weterynarii (GIW) do którego dzwoniłem w tej sprawie, że taka forma jest prawidłowa. Nie wiem z kim rozmawiałem w GIW. Prosiłem, żeby połączono mnie z kimś, kto zajmuje się schroniskami. (...) dokument, który ja nazywam kartą ewidencyjną zawiera

²⁵ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

²⁶ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

²⁷ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

wszystkie wymagane elementy, rubryki są wypełniane przez pracownika Schroniska i na tej samej karcie znajduje się duża nazwa „Usługi weterynaryjne”, ale poniżej wpisów dokonuje lekarz weterynarii. Karty nie są ponumerowane, bowiem moim zdaniem rubryka o nazwie „Nr ewidencyjny” zawiera numer strony. Ewidencja w postaci tych kart jest prowadzona w Schronisku od 2016 r., tj. od poprzedniej kontroli NIK. Od 2016 r. mam wszystkie karty.

[...]28 wyjaśnił ponadto, że poprawki w kartach ewidencyjnych wynikają z niedbalstwa oraz z braku wiedzy, że skreślenia mają swoje procedury.

(akta kontroli str.3013-3014)

W ocenie NIK nie można przyjąć wyjaśnień złożonych przez właściciela Schroniska. Prowadzenie wykazu zgodnego z wymogami określonymi w § 6 ust. 2 rozporządzenia ma na celu ustalenie w każdej chwili, ile zwierząt jest w Schronisku i ile ich było w każdej założonej dacie. Ma dawać możliwość szybkiego ustalenia ile zwierząt oddano do adopcji i kto tej adopcji dokonał, ile psów padło i jakie były tego przyczyny. Ponadto ewidencja powinna być dokumentem pewnym, uniemożliwiającym wymienianie kart. Przedstawiona ewidencja takich wymogów nie spełnia. Zawierająca setki osobnych kart utrudnia, a nawet wręcz uniemożliwia uzyskanie jakichkolwiek wiarygodnych danych. Aby ustalić ilość psów oddanych do adopcji należałoby przejrzeć wszystkie karty ewidencyjne i wynotować z nich potrzebne nam dane. Jednocześnie nie ma żadnej gwarancji, że są to wszystkie dane wszystkich psów, skoro ewidencja w postaci luźnych kart może być niepełna, ale nie da się tego w żaden sposób stwierdzić. Świadczy o tym m.in. różnica w ilości adoptowanych psów podanych przez właściciela Schroniska i ustalonych w trakcie kontroli przez kontrolera. Należy jeszcze zwrócić uwagę, że zawarte w kartach ewidencyjnych informacje są niepełne. Są problemy z ustaleniem w części przypadków, kto dokonał adopcji. W przypadkach, gdy adopcji dokonują fundacje lub organizacje zajmujące się ochroną zwierząt – często jest to jednocześnie kilka lub kilkanaście psów, brak jest informacji, gdzie ostatecznie te psy znalazły nowe domy, bowiem do żadnej karty nie zostały załączone ostateczne umowy adopcyjne. Nie jest również dopuszczalne, aby informacje zawarte w poszczególnych rubrykach były zmieniane poprzez zamazanie i wpisanie nowych, niejednokrotnie kilka razy. Powoduje to, że przedstawione przez właściciela Schroniska karty ewidencyjne nazywane przez niego „Ewidencją” są niewiarygodne jako źródło informacji. Ustalono, że skreśleń i poprawek dokonano na kartach o numerach ewidencyjnych 250, 277, 612, 645, 693, 694, 695, 696, 708, 712, 732, 735, 736, 745. I tak pomimo tego, że wcześniej pod numerem ewidencyjnym 693 wpisano psa o imieniu Rudy i numerze chip 616093900829672 odłowionego 21 marca 2019 r. w Szydłowie, to w przedłożonej później dokumentacji pod ww. numerem wpisano psa o imieniu Kubuś i numerze chip 616093900587672 jako podrzuconego do Schroniska 28 marca 2019 r.; w przypadku psa o pozostawionym numerze ewidencyjnym 694 dwa razy wykreślano numer ewidencyjny. Prawdopodobnie pierwotnie był to pies przyjęty 21 marca 2019 pod innym numerem ewidencyjnym odłowiony w Bełżycach na co mogą wskazywać: poprawiona data przyjęcia, wpisany okres kwarantanny zaczynający się od 21 marca oraz wpisy lekarza weterynarii dotyczące odpchlania i odrobaczenia 21 marca. Wpis *Bełżyce* poprawiono na *podrzucony pod Schronisko*. Pomimo tego wpisano, że psa dostarczono z miejsca, gdzie siedzibę ma *Fundacja*; psu z datą przyjęcia 9 kwietnia 2019 nadano numer 731, a pies przyjęty 11 kwietnia ma numer 729.

(akta kontroli str. 142, 147, 853, 890, 891, 893, 895, 896, 902, 915, 941, 942, 945, 949, 951, 961, 972, 2928)

²⁸ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

W ocenie NIK ewidencja powinna zawierać informacje o których mowa w § 6 ust. 2 rozporządzenia, ale powinna również posiadać formę uniemożliwiającą wymianę kart – np. w postaci trwałego przeszycia i ponumerowania kart. Dopiero wtedy dałoby się ustalić, czy są wszystkie karty i czy nie dokonywano działań mających na celu usunięcie którejkolwiek z nich. NIK sugerowałby, aby oprócz ewidencji papierowej wprowadzić również ewidencję elektroniczną.

5. Niedokumentowanie na bieżąco oraz błędne dokumentowanie dokonywanych zabiegów weterynaryjnych.

Właściciel Schroniska nie weryfikował i nie poddawał kontroli wpisów dokonywanych przez lekarzy weterynarii w części karty ewidencyjnej dotyczącej usług weterynaryjnych. Kontrola wykazała m.in.:

a) osiem przypadków niewpisania przez lekarza weterynarii WK w karcie ewidencyjnej daty wykonania zabiegów;

(akta kontroli str. 846, 848, 876-880, 970)

b) w karcie ewidencyjnej psa o numerze:

- 472 lekarz WK odnotował przeprowadzony 21 czerwca 2018 r. zabieg kastracji, pomimo że zgodnie z dokumentacją pies został adoptowany 15 czerwca 2018 r.;

- 604 lekarz WK odnotował przeprowadzone odpchlenie i odrobaczenie w dniu 16 października 2018 r., pomimo że zgodnie z dokumentacją pies został przyjęty do schroniska trzy dni później;

- 694 lekarz WK odnotował przeprowadzone odpchlenie i odrobaczenie w dniu 21 marca 2018 r., pomimo że zgodnie z dokumentacją pies został przyjęty do schroniska siedem dni później;

- 697 lekarz WK odnotował zaszczepienie psa 6 marca 2019 r., pomimo że zgodnie z dokumentacją pies został przyjęty do schroniska 30 marca 2019 r.;

- 732 lekarz PC odnotował wykonanie zabiegów w dniach 21-25 marca 2019 r., pomimo że zgodnie z dokumentacją pies został przyjęty do schroniska 15 kwietnia 2019 r.;

- 735 lekarz PC odnotował wykonanie zabiegów w dniu 30 marca 2019 r., pomimo że zgodnie z dokumentacją pies został przyjęty do schroniska 17 kwietnia 2019 r.;

- 742 lekarz PC odnotował wykonanie zabiegu sterylizacji w dniu 27 marca 2019 r. oraz innych zabiegów w dniu 17 kwietnia 2019 r. pomimo że zgodnie z dokumentacją pies został przyjęty do schroniska 26 kwietnia 2019 r.

(akta kontroli str. 229, 307, 893, 897, 945, 949, 957)

c) karta psa o numerze ewidencyjnym nr 738 zawierała jedynie wpis *nagła śmierć*. W tej samej karcie okazanej kontrolującemu 7 listopada 2019 r. dopisano datę śmierci 20 kwietnia 2019 r. oraz dopisek lekarza weterynarii WK na odwrocie, że zabrał psa do utylizacji ww. dnia.

(akta kontroli str. 953, 3033)

[...] ²⁹ wyjaśnił:

a) wynika to z niedopatrzeń zarówno lekarza, jak i mojego bo nie zwróciłem uwagi, aby te daty były wpisane;

b) Zdarza się, że pies po odłowieniu trafia do Schroniska kilka dni później.

W odniesieniu do ww. pierwszego przypadku stwierdzam, że zdarza się iż pies oddawany jest do adopcji przed kastracją. Może to być spowodowane wiekiem,

²⁹ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

chorobą. Potem osoba która adoptowała zwierzę może się zgłosić do naszego lekarza weterynarii celem przeprowadzenia zabiegu kastracji i zabieg ten jest opłacany przez Schronisko.

W pozostałych przypadkach zachodzą takie sytuacje, że pies po odłowieniu nie jest zawożony do Schroniska lecz czeka na adopcję w Fundacjach, z którymi współpracuję lub na mojej posesji w Woli Kopcowej. W oczekiwaniu na adopcję pies jest odpchlony, zaszczepiony, a informację o tym lekarz pisze w swoich notatkach i potem gdy pies trafia do ewidencji Schroniska lekarz uzupełnia kartę ewidencyjną psa na podstawie notatek.

c) Przeprowadziłem weryfikację dokumentacji schroniskowej i stwierdziłem brak wpisów w ww. przypadku. Aby był porządek w papierach, pojechałem do lekarza, aby uzupełnił wpisy.

Jeżeli lekarz wykonuje jakieś zabiegi z psem, a nie ma wtedy karty psa u lekarza, to potem ja lub pracownik uzupełniamy taką kartę wpisując jakie zabiegi zostały przeprowadzone, wpisujemy również nazwisko lekarza i potem przy „okazji” lekarz przystawia pod takim wpisem swoją pieczętkę i podpisuje się. Lekarz konfrontuje zapisy w karcie ze swoją dokumentacją.

(akta kontroli str. 3017,3018,3023)

Przesłuchiwany w charakterze świadka lekarz WK zeznał:

a) często łapię się na różnego rodzaju swoich pomyłkach w papierach. Koncentruję się przede wszystkim na wykonywanych przeze mnie zabiegach. Stało się to najwyraźniej przez niedopatrzenie;

b) Pewnie też były to pomyłki. Mogłem np. wpisać marzec zamiast kwietnia, bo to też mi się często zdarza. Po prostu pomyliłem miesiąc.³⁰

c) Najprawdopodobniej było to tak, że zabiegu utylizacji dokonałem w kwietniu 2019 r., a później, tj. np. w czerwcu, lipcu 2019 r. w karcie ewidencyjnej psa dokonałem stosownego zapisu. Datę wpisałem na podstawie robionych przez siebie notatek dotyczących współpracy z panem [...]³¹ w zakresie wykonywania zabiegów weterynaryjnych.

(akta kontroli str. 3062-3064)

W ocenie NIK wyjaśnienia złożone zarówno przez właściciela Schroniska, jak i lekarza weterynarii współpracującego ze Schroniskiem potwierdzają jedynie opisane wcześniej nieprawidłowości dot. m.in. niewykorzystywania pomieszczenia w Schronisku służącego teoretycznie do przeprowadzania zabiegów. Stwierdzić należy, że przy zachowaniu procedur wynikających z rozporządzenia i ustawy o ochronie zwierząt, karty ewidencyjne powinny się znajdować na terenie Schroniska, a w przypadku przeprowadzania zabiegów na miejscu byłyby one zawsze „pod ręką” i nie byłoby przypadków odnotowywania zabiegów w odrębnych notatkach, albo zapomnianie o wypełnieniu dokumentacji. Taki sposób prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej jest nierzetelny i potwierdza ogólną ocenę, że prowadzona w Schronisku dokumentacja jest niewiarygodna co do swojej zawartości.

6. Nieterminowe i błędne dokumentowanie zabiegów weterynaryjnych w książeczkach zdrowia psów.

Właściciel Schroniska nie weryfikował i nie poddawał kontroli wpisów dokonywanych przez lekarzy weterynarii w książeczkach zdrowia psów. Ustalono m.in.:

a) w książeczkach zdrowia dwóch psów w miejscu na datę, podpis i pieczętkę lekarza weterynarii jest pieczętka WK wraz z podpisem. Brak jest daty oraz są

³⁰ Zeznania w odniesieniu do czterech pierwszych tiret.

³¹ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

pozostawione wolne miejsca na datę i miejsce szczepienia, datę i miejsce następnego szczepienia oraz użytą szczepionkę;

b) w książeczce zdrowia psa, której kserokopię poświadczono za zgodność z oryginałem 5 kwietnia 2019 r. wpisano, że zaszczepiono psa 13 kwietnia 2019 r.;

c) w książeczkach zdrowia dwóch psów, której kserokopie poświadczono za zgodność z oryginałem 5 kwietnia 2019 r., lekarz weterynarii WK poświadczyl, że odpowiednio 23 i 19 czerwca 2019 r. użył preparatu Fiprex przeciwko pchłom i kleszczom;

d) w książeczce zdrowia psa lekarz weterynarii WK poświadczyl, że odrobaczenia oraz stosownym szczepień dokonał w kwietniu 2020 r.

(akta kontroli str. 2959 - 2969)

W odniesieniu do punktu a) [...] ³² wyjaśnił, że wynika to z roztargnienia WK i zaręczył, że psy były zaszczepione. Stwierdził: *Ponieważ nie zauważyłem tego w książeczkach, to nie poprosiłem lekarza o poprawienie. W odniesieniu do pozostałych ww. punktów właściciel Schroniska nie potrafił wyjaśnić tych sytuacji.*

(akta kontroli str.3019)

Przesłuchiwany w charakterze świadka lekarz WK zeznał, że były to pomyłki i przeoczenia.

(akta kontroli str. 3063)

W ocenie NIK stwierdzona nieprawidłowość jest pochodną opisanego wyżej zwyczaju wożenia zwierząt do gabinetów weterynaryjnych, zamiast przeprowadzenia zabiegów na miejscu w Schronisku.

7. Niezgodne z prawem dokonywanie odłowień zwierząt

Zgodnie z art. 7 ust.1 pkt 3 i ust. 6 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach na prowadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami wymagane jest zezwolenie udzielone w drodze decyzji przez wójta (burmistrza) właściwego ze względu na miejsce świadczenia usług.

Pracownicy Schroniska dokonali odłowień w 55 gminach pomimo tego, że decyzje wójtów (pozwolenia) zostały wydane jedynie dla 24 gmin.

(akta kontroli str. 4-36, 88-1056, 1082-2930, 2970-2994, 3031-3061)

[...] ³³ wyjaśnił: *W niektórych gminach oświadczone mi, że u nich nie jest potrzebne żadne zezwolenie na odławianie bezpiecznych zwierząt. Nie nalegałem na wydanie takiego zezwolenia, bowiem wolałem mieć dobre stosunki z gminą i zależało mi na podpisaniu umowy.*

(akta kontroli str. 3020-3021)

Właściciel Schroniska, jako osoba prowadząca działalność gospodarczą zobligowana jest do prowadzenia tej działalności zgodnie z prawem. Nie jest również do uwzględnienia tłumaczenie, że ważniejsze było utrzymywanie dobrych stosunków z gminą, niż przestrzeganie prawa. Wymogi wobec podmiotu gospodarczego są znacznie wyższe niż wobec osoby fizycznej. Powyższe tłumaczenie jest nie do przyjęcia, a działanie Pana [...] ³⁴ jako podmiotu gospodarczego było w tym przypadku nielegalne.

³² NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

³³ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

³⁴ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

8. Nieprzyjmowanie zwierząt do Schroniska pomimo umów zawartych z gminami

W okresie od 1 stycznia 2017 r. do 30 kwietnia 2019 r. przyjęto do Schroniska 581 psów (w tym 42 psy które znajdowały się w Schronisku przed 1 stycznia 2017 r., tzn. zostały przyjęte w 2016 r.). Na podstawie informacji uzyskanych od poszczególnych gmin oraz wystawionych przez PHU faktur tym gminom ustalono, że odebrano co najmniej 1524 psy, tj. o 943 więcej niż przyjęto do Schroniska.

(akta kontroli str. 4-36, 88-1056, 1094-2930, 2970-2994, 3012, 3031-3061)

[...] ³⁵ wyjaśnił: *Gdy podpisuję umowy z gminami, w niektórych umowach jest mowa o umieszczeniu odłowionego psa w Schronisku, a w innych umowach jest mowa o tym, że odłowiony pies ma trafić do adopcji. Jeżeli w umowie z gminą jest zapis, że pies ma trafić do adopcji, to po odłowieniu taki pies nie jest zawożony do Schroniska, lecz przekazywany wolontariuszom albo do hotelu dla psów. W moich dokumentach jest wtedy informacja, że pies został odłowiony, ale nie został umieszczony w Schronisku. Wszystkie umowy jakie podpisałem z gminami nie były sporządzane przeze mnie, lecz przez gminy. Dlatego też część psów po odłowieniu nie trafiała do mojego Schroniska (jako przykład podam umowę z Gminą Ożarów z 10 stycznia 2018 r.) gdzie zaznaczono dwa warianty wykonywanych przeze mnie usług i w jednym z tych wariantów był obowiązek przekazywania odłowionych psów do adopcji bez umieszczania ich w moim Schronisku. Taki wariant był tańszy dla gminy. Ja podpisywałem takie umowy, bowiem uważałem, że skoro jest na nich adnotacja radcy prawnego, to taka umowa jest zgodna z prawem. Gdyby podliczyć według cen z umowy z Ożarowem różnicę między kosztem umieszczenia odłowionego psa w Schronisku, a w hotelu dla psów, dla wszystkich psów wymienionych w pytaniu, czyli 943, to „nie zarobiłem” około [...] ³⁶ zł. Dla mnie korzystniejsze byłoby zabranie psa do Schroniska, ale musiałem stosować się do umowy. Jeślibym odmówił, to umowę podpisałby inny przedsiębiorca.*

Liczba 943 psów, które zostały odłowione, a nie zostały umieszczone w Schronisku (liczba ta została wyliczona przez kontrolera w trakcie kontroli) wynika z takich umów z gminami, gdzie gmina sama wskazywała, że odłowiony pies ma trafić do adopcji i nie powinien być umieszczany w Schronisku. Te psy były więc umieszczane w różnych hotelach albo u wolontariuszy w ośrodkach adopcyjnych.

(akta kontroli str. 3014-3015)

NIK nie podziela zdania właściciela Schroniska. Odłowione zwierzęta powinny być umieszczane w Schronisku i przejść kwarantannę. Z zapisów umowy, na którą w wyjaśnieniach powołuje się [...] ³⁷, nie wynika wprost obowiązek przedsiębiorcy przekazywania psów do adopcji bez umieszczania ich w Schronisku. Rzeczywiście są w umowie podane dwa zadania i za drugie z nich gmina jest zobowiązana zapłacić przedsiębiorcy niższą o [...] ³⁸ zł stawkę. Jednak w umowie w odniesieniu do drugiego z zadań wskazano wyraźnie, że obowiązuje ono dopiero w sytuacji braku miejsc w Schronisku (§ 2 umowy, ust. 1 i 4 – zadanie nr 2). W ww. ust.4 zapisano, że *Wykonawca oświadcza, że posiada, wynajmuje i współpracuje z ośrodkami adopcyjnymi i hotelikami dla zwierząt (w tym miejscu wymieniono z nazwy cztery takie ośrodki). Jednocześnie Wykonawca zobowiązuje się,*

³⁵ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

³⁶ Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1010). NIK wyłącza jawność informacji w tym zakresie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

³⁷ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

³⁸ Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1010). NIK wyłącza jawność informacji w tym zakresie. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

w przypadku braku miejsca w Schronisku do umieszczenia zwierząt w ww. hotelikach.

(akta kontroli str. 29-32)

Należy podkreślić, że w umowie jako jeden z czterech hotelików został wymieniony *Hotel dla zwierząt* pod adresem *Cedzyna 129, 25-900 Kielce*. Pod adresem tym mieści się *Fundacja dla zwierząt Animals*, w której przeprowadzone oględziny wykazały nie tylko brak jakiegokolwiek psa, ale też brak warunków do ich przetrzymywania.

(akta kontroli str. 3011, 3015)

Z jedenastu urzędów gmin, które przesłały umowy zawarte z PHU na adres NIK Delegatura w Kielcach, pięć gmin (Borowa, Cmolas, Gniewoszków, Modliborzyce i Ostrów Lubelski) zawarło umowy w systemie dwuwariantowym. W każdej było wyraźnie wskazanie, że drugi z wariantów obowiązuje w przypadku braku miejsca w Schronisku.

(akta kontroli str. 1154-1156, 1255-1263, 1301-1305, 1371-1373, 1381-1386, 1426-1428, 1498-1506, 1875-1880, 1906-1916, 1968-1971, 2058-2061, 2214-228, 2366-2370).

Maksymalna liczba zwierząt na jaką zostało przewidziane Schronisko to 130. Kontrola wykazała, że w okresie 2017-2019 (30 kwietnia) zawsze były dla zwierząt miejsca w Schronisku.

(akta kontroli str. 2913-2930, 3012, 3049-3061)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność Schroniska w badanym obszarze ze względu na istotne zaniedbania w zakresie utrzymywania czystości i porządku w boksach Schroniska, w których przetrzymywano psy, niezapewnienia psom przebywającym w boksach wewnątrz budynku dostatecznej izolacji od zimnego podłoża oraz niezapewnienie psom stałego dostępu do wody. W Schronisku nie stwierdzono pułapek deratyzacyjnych.

Niezgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia ws. szczegółowych wymagań weterynaryjnych prowadzono wykaz zwierząt przebywających w Schronisku, w szczególności w zakresie dokonywanych zabiegów weterynaryjnych. Nie wszystkie zwierzęta opuszczające Schronisko były poddawane zabiegom kastracji lub sterylizacji.

Przedsiębiorstwo nie prowadziło ewidencji finansowej w sposób umożliwiający przyporządkowanie ponoszonych kosztów do działalności Schroniska oraz pozostałej działalności polegające na wyłapywaniu psów, co uniemożliwia dokonanie jednoznacznej oceny, czy środki publiczne zapewniały realizację podjętych przez Schronisko zobowiązań oraz czy były wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Ocena prawidłowości i skuteczności działań adopcyjnych

Jak wskazano w pkt. 1 wystąpienia, dokumentacja prowadzona w Schronisku uniemożliwiała przyporządkowanie przyjętego psa do umowy zawartej z daną gminą. Uniemożliwia to postawienie jednoznacznej oceny, czy przestrzegano zapisów sformułowanych w konkretnych umowach. Informacje zawarte w wykazie zwierząt przebywających w Schronisku, umowach adopcyjnych oraz oświadczeniach składanych przez osoby adoptujące psy ze Schroniska umożliwiały ustalenie liczby adopcji w poszczególnych latach, a także danych adresowych osób dokonujących adopcji.

(akta kontroli str. 131-345, 846-1056, 2913-2930, 3012, 3031-3061)

Zgodnie z danymi podanymi przez właściciela Schroniska w kontrolowanym okresie na 540 zwierząt adoptowano 435 (81%).

(akta kontroli str. 3012)

Z dokumentacji przekazanej kontrolującemu nie wynika, aby tyle psów adoptowano. W większości przypadków brak umów adopcyjnych³⁹. Często na „karcie ewidencyjnej” zaznaczono tylko „adopcja” z wpisaną datą lub bez. Czasami były też dane osoby, która adoptowała psa. Zamiast umów adopcyjnych w wielu przypadkach było jedynie oświadczenie osoby adoptującej psa.

(akta kontroli str. 131-345, 846-1056)

Kontrola wykazała, że co najmniej 91 psów przekazano *Fundacji na rzecz zwierząt Animals*⁴⁰, należącej także do [...]⁴¹. W wielu ww. przypadkach na odwrocie „karty ewidencyjnej” [...]⁴² oświadczał (jako osoba prywatna), że adoptuje psa i otoczy go opieką.

(akta kontroli str. 131, 132, 135, 148, 149, 151, 152, 161, 168-170, 174, 186-188, 191, 193, 195, 197, 200, 202, 204, 206, 208, 212, 214, 216, 218, 220, 222, 224, 227, 228, 233, 236-239, 241, 242, 250, 258-260, 262, 263, 266-272, 275, 278-285, 287, 290, 291, 296, 297 301, 306, 308, 846, 848, 856, 858- 860, 862, 864, 866-875, 882-884, 2913-2930, 3049-3061).

W trakcie kontroli ustalono, że pod adresem ww. Fundacji nie było żadnego psa oraz nie stwierdzono odpowiednich warunków do ich przetrzymywania.

(akta kontroli str. 3011)

Jak wyjaśnił [...]⁴³ w rzeczywistości psy trafiały w inne miejsce. Rozwoził on je do osób, które wcześniej psy zamówiły. Wg niego miało to znaczenie czysto techniczne. Ułatwiało rozprowadzanie psów wśród większej liczby osób. Dla Schroniska nie miało znaczenia, czy jako adoptujący wpisana jest fundacja, czy osoba fizyczna. Wśród tych osób były też takie, które adoptują kilka psów jednocześnie, a następnie przekazują je do dalszej adopcji.

(akta kontroli str. 3015)

Takimi osobami były RK, JC, AB i KW i zgodnie z dokumentacją przekazano im co najmniej 43 psy.

(akta kontroli str. 3049-3061).

Jak wyjaśnił [...]⁴⁴ osoby te to działacze organizacji prozwierzęcych. *Jeśli psy idą dalej do adopcji, to ja teoretycznie tracę nad nimi kontrolę, czasami otrzymuję umowy adopcyjne, ale dzięki temu, że znam osobiście osoby z organizacji prozwierzęcych, mam od nich informacje co się dzieje z psami.*

(akta kontroli str. 3015).

Świadek R.K. złożyła wyjaśnienia dotyczące Schroniska i przeprowadzanych adopcji: *Jestem zastępcą Prezesa Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami Oddział w Kielcach. W ramach swojej działalności w TOZ zajmuję się pomaganiem zwierzętom, prowadzimy interwencje w sytuacji, gdy zwierzęciu dzieje się krzywda. Najczęściej działamy, gdy otrzymujemy zgłoszenie. Terenem naszego działania jest*

³⁹ Trudno zymiarować liczbę takich przypadków w związku z niepełną dokumentacją.

⁴⁰ Siedziba ww. fundacji znajduje się ok. 70 km od Schroniska.

⁴¹ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

⁴² NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

⁴³ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

⁴⁴ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

cały obszar województwa świętokrzyskiego. W ramach naszej działalności odwiedzamy schroniska dla zwierząt, ale bardziej zajmuje się tym Pani Prezes A. S. Ja sama mam dużo obowiązków bowiem mam dużo zwierząt w domu pod opieką i nie mogę ich na dłużej zostawić samych.

O Schronisku w Strzelcach wiedzieliśmy, że jest na uboczu, w lesie i dlatego byliśmy nim zainteresowani. Nie pamiętam dokładnie, ale pierwszy raz byłam w tym Schronisku około 2017 r. Byłam w tym Schronisku nie z powodu interwencji, lecz chciałam zobaczyć je jako nowy obiekt w naszym województwie. Nie przypominam sobie, aby były tam wtedy jakieś nieprawidłowości. Dodaję, że pojechałam tam wtedy nie jako członek TOZ, lecz jako osoba prywatna. Zrobiliśmy zdjęcia i koleżanka która wtedy ze mną była pośredniczyła w adopcjach psów ze Schroniska. Na prośbę Pana [...] ⁴⁵ ja i koleżanki zajmujące się zwierzętami zajęliśmy się adopcjami psów z tego Schroniska. „Pracujemy” jako wolontariuszki.

Ja adoptowałam po kilka psów i przekazywałam je dalej do adopcji. W Schronisku panował zwyczaj, że np. fundacje adoptowały po kilka, czy kilkanaście psów i przekazywały je dalej do adopcji. Jest to normalne zjawisko i w innych schroniskach również się to praktykuje, że fundacje czy nawet osoby fizyczne biorą po kilka psów i przekazują je dalej do adopcji. Fundacje i osoby prywatne zajmujące się pomocą zwierzętom mają duże kontakty wśród potencjalnych osób, które by adoptowały zwierzę, lub wskazały osobę chętną do adopcji. Ja osobiście mam na facebooku 3,5 tys. znajomych „psiarzy”. Podobnie mają moje znajome. Mamy po prostu bardzo dużo kontaktów z różnymi fundacjami i to ułatwia pomoc zwierzętom i znajdowanie im nowych domów. Mamy również kontakty z fundacjami zajmującymi się konkretnymi rasami psów.

Znam sytuację dotyczącą adopcji w Katowicach i we Wrocławiu. To ja dokonywałam tych adopcji i wiem, że oba pieski odeszły na parwowirozę. Pieski pochodziły z jednego miotu, w którym było 6 szt. Wszystkie poszły do adopcji. Z całego miotu padły dwa szczeniaki, a cztery żyją do tej pory, bowiem mam kontakt z osobami, które dokonały adopcji. Sama choroba jest bardzo groźna i „nieobliczalna” Wszystkie 6 szceniaków żyło ze sobą i nie wiadomo dlaczego dwa zachorowały, a reszta nie. Ja uważam, że bardzo dużym czynnikiem dotyczącym tej choroby jest stres. Jedne zwierzęta znoszą stres lepiej inne gorzej. Psy z Katowic i Wrocławia odbyły kwarantannę i nie miały oznak, że są chore. Jadły, miały apetyt. Zdarza się, że psy są zaszczepione, wyglądają na w pełni zdrowe, idą do adopcji i zaczynają chorować. Nie jesteśmy w stanie tego przewidzieć.

Zgodnie z przepisami, pies ma być obowiązkowo zaszczepiony p-ko wściekliznie. Czasami przeglądam książeczki zdrowia psów, którymi osobiście się zajmuję i często jest tak, że są one zaszczepione p-ko chorobom wirusowym. Nie są szczepione dodatkowo szczeniaki, bo obawiamy się skutków ubocznych szczepienia.

Do Schroniska na początku lata zakupiliśmy wiaderka, po jednym na każdy kojec. W wiaderkach psy miały zapas wody na cały okres kiedy nie było obsługi. Wiem jednak, że nawet w czasie upałów psy nie piją dużo wody w nocy.

(akta kontroli str. 3064-3065).

K.W. zeznała: średnio raz na dwa tygodnie wraz z R.K. jeździmy do Schroniska, robimy zdjęcia psom, po czym na ogólnodostępnych serwisach internetowych ogłaszamy ww. psy i szukamy im domów. Można zatem stwierdzić, że pośredniczę w adopcji psów. Ogłoszenia te są ogólnopolskie i często jest tak, że przyjeżdżają ludzie z całej Polski bezpośrednio do Schroniska i stamtąd zabierają psy. Nie mam

⁴⁵ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

żadnej umowy podpisanej z [...] ⁴⁶, działam na zasadzie wolontariatu. Zdarza się, że zabieram psy do siebie i stamtąd wydaję je do adopcji, ale w takich przypadkach jest to w zasadzie tylko i wyłącznie moja bliższa bądź dalsza rodzina oraz moi znajomi. Nie sporządzam żadnych umów adopcyjnych, ale informuję pana [...] ⁴⁷, że pies został przekazany dalej do adopcji. W przypadku psów, które wzięłam w roku 2018 lub w pierwszych dwóch miesiącach 2019 r. to psy przekazywała mi R.K. i dlatego w dokumentacji pana [...] ⁴⁸ to ja znajduję się jako osoba adoptująca. Pragnę podkreślić, że ja zajmuję się głównie ogłoszeniami, a z potencjalnymi osobami, które chcą adoptować psa rozmawia przede wszystkim R.K. Nie pamiętam dokładnie ilu psom znalazłam dom, ale myślę, że osób adoptujących było sporo. Nie mam wglądu do książeczek zdrowia psów, które zostają w schronisku i stamtąd są adoptowane. W sporadycznych przypadkach, kiedy ja biorę psa to zawsze z aktualną książeczką zdrowia. Wtedy pilnuję, aby pies był zaszczepiony lub poddany innym stosownym zabiegom weterynaryjnym.

W marcu i kwietniu tego roku byłam w schronisku co najmniej cztery razy i zazwyczaj był tam jeden pracownik. Osobiście (tzn. z panią R.K.) zakupiliśmy kilkanaście metalowych, pięciolitrowych wiaderek na wodę dla psów za które pan [...] ⁴⁹ oddał nam pieniądze. Dokonałyśmy tego zakupu, gdyż uważam, że płaska miska to nie jest w ogóle miska na wodę dla psa. Zawsze gdy byłam (ok. godz. 14.00), to pracownik karmił psy suchą karmą, ale czasami musiałam dolać im wodę. W boksach było względnie czysto.

(akta kontroli str. 3062-3063)

A.B. poinformowała, że prowadzi dom tymczasowy dla zwierząt. Pełni ona rolę pośrednika pomiędzy Schroniskiem, a osobami adoptującymi psy. Psy są jej przekazywane przez [...] ⁵⁰, ale nie sporządza się żadnego protokołu przekazania, bądź pokwitowania. Wg niej [...] ⁵¹ powinien ten fakt odnotować w swojej dokumentacji. AB stwierdziła, że każdy z psów prędzej czy później znajduje właściciela. Ona spisuje z nowym właścicielem psa umowę adopcyjną, gdzie jedną ze stron jest Schronisko reprezentowane przez nią. Umów adopcyjnych jednak nie posiada, gdyż oddaje je sukcesywnie [...] ⁵². AB interesuje się dalszym losem adoptowanych psów. Jest w kontakcie z osobami, którym przekazała psy. Osoby te drogą e-mailową lub za pośrednictwem MMS przekazują jej po kilku tygodniach lub miesiącach zdjęcia psów. Na podstawie tych zdjęć oraz na podstawie rozmów z właścicielami jest w stanie ocenić, czy psy są zadbane i czy nie dzieje im się krzywda. AB nie prowadzi dokumentacji psów, gdyż jest ona, wg niej, prowadzona przez pana [...] ⁵³. Nie jest w stanie określić ile psów przyjęła ze Schroniska, ale szacuje, że w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 30 kwietnia 2019 r. było ich ok. 30.

(akta kontroli str. 3066)

Co najmniej 15 psów (zgodnie z dokumentacją) zostało przekazanych obywatelom Ukrainy.

⁴⁶ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

⁴⁷ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

⁴⁸ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

⁴⁹ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

⁵⁰ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

⁵¹ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

⁵² NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

⁵³ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

(akta kontroli str. 223, 240, 243, 248, 251, 880, 881, 886, 3049-3061)

W trakcie kontroli do Delegatury NIK w Kielcach wpłynęły dwa pisma: jedno z Katowic i jedno z Wrocławia. W obu pismach ich autorzy opisali sytuację dotyczącą adopcji psów pochodzących ze Schroniska w Strzelcach. Przesłuchani w charakterze świadków autorzy pism zeznali, że adopcja odbywała się za pośrednictwem fundacji. Oba psy krótko po dokonaniu adopcji ciężko zachorowały na parwowirozę i padły. Fakt choroby w obu przypadkach został potwierdzony przez lekarzy weterynarii.

(akta kontroli str. 3067-3072)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak umów adopcyjnych dla wszystkich adoptowanych psów.

W związku z tym, że dokumentacja przedłożona do kontroli była niepełna, trudno dokładnie stwierdzić, w ilu przypadkach brak było umów adopcyjnych, ale bez żadnej umowy wydano psy co najmniej 56 osobom. Ponadto bardzo często zamiast umowy sporządzano jedynie oświadczenie. Zdarzały się przypadki niewpisywania numeru chip psa zarówno w umowach adopcyjnych jak i oświadczeniach.

(akta kontroli str. 131-345, 846-1056, 3049-3061)

[...] ⁵⁴ wyjaśnił, że psy oddawane były do adopcji na podstawie umów adopcyjnych lub oświadczeń. Jego zdaniem umowa adopcyjna i oświadczenie to dokumenty równoważne będące potwierdzeniem dla osoby adoptującej, skąd ma zwierzę. Uważa on, że zgodnie z prawem najistotniejsze jest wypełnienie rubryki „Kto adoptuje, adres zamieszkania” w sporządzanych kartach ewidencyjnych. Właściciel Schroniska twierdzi, że *umowy adopcyjne były sporządzane zawsze*, ale mogło być tak, że niektóre z nich się zawieruszyły.

(akta kontroli str. 3013-3015)

Pan [...] ⁵⁵ działając jako przedsiębiorca zobowiązany jest do prowadzenia dokładnej i wiarygodnej dokumentacji prowadzonej przez siebie działalności. W przypadku Schroniska istotne jest, że za pobyt w nich zwierząt opłaty ponosiły gminy, na terenie których psy zostały odłowione – opłaty pochodziły zatem z pieniędzy publicznych. W ocenie NIK właściciel Schroniska powinien szczególnie starannie dokumentować fakt oddania psa do adopcji, bowiem w tym momencie kończył się obowiązek łżenia na takiego psa przez gminę. Jako przedsiębiorca zobowiązany do znajomości przepisów na podstawie których prowadzi działalność gospodarczą, właściciel Schroniska powinien wiedzieć, że oświadczenie w żadnym wypadku nie jest umową adopcyjną. Równie istotne jest, że brak numeru czipa w oświadczeniu lub umowie powoduje, że niemożliwym staje się przyporządkowanie konkretnego psa do dokumentu.

2. Brak kontroli nad zwierzętami przekazanymi obywatelom Ukrainy.

Co najmniej 15 psów (zgodnie z dokumentacją) zostało przekazanych obywatelom Ukrainy. W siedmiu przypadkach brak było umów adopcyjnych, które zostały okazane dopiero 18 listopada 2019 r. Jednakże z umów nie wynika, gdzie przebywają psy.⁵⁶

(akta kontroli str. 223, 240, 243, 248, 251, 880, 881, 886, 3049-3061)

⁵⁴ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

⁵⁵ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

⁵⁶ O warunkach z jakimi borykają się obrońcy zwierząt na Ukrainie oraz o losie bezpańskich zwierząt, zwłaszcza psów, można przeczytać na stronie <https://www.otwarteklatki.pl/zaczynamy-dzialac-dla-zwierzat-na-ukrainie/>

[...]57 wyjaśnił: *Nie wiem, czy psy o których mowa zostały wywiezione na Ukrainę. Faktem natomiast jest to, że zostały one adoptowane przez obywateli Ukrainy i być może ciągle mieszkają w Polsce. Są to psy, które prawdopodobnie zostały wzięte prosto ze Schroniska. Staram się ograniczać takie adopcje, bowiem nie mamy potem kontroli nad adoptowanymi psami, ale w tym wypadku prawdopodobnie któryś z pracowników takich adopcji dokonał.*

(akta kontroli str. 3016)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK negatywnie ocenia działalność Schroniska w zakresie objętym kontrolą. Wprawdzie współczynnik adopcji wyliczony na podstawie danych potwierdzonych przez właściciela Schroniska na poziomie 81% może wskazywać na dużą skuteczność starań Schroniska w zakresie poszukiwania osób zainteresowanych przyjęciem bezdomnych psów, jednak nie zostało to potwierdzone stosowną dokumentacją. Ponadto na ww. ocenę miały wpływ również opisane skargi oraz przekazywanie psów obywatelom Ukrainy bez informacji dotyczących miejsca pobytu zwierząt. Oprócz adopcji dokonywanych bezpośrednio ze Schroniska, psy były adoptowane za pośrednictwem osób współpracujących z nim w tym zakresie. NIK zwraca uwagę, że ponieważ dokumentacja prowadzona w Schronisku uniemożliwiała przyporządkowanie przyjętego psa do umowy zawartej z daną gminą, nie jest możliwe stwierdzenie, czy przestrzegano zapisów sformułowanych w konkretnych umowach.

3. Realizacja wniosków pokontrolnych wydanych po kontroli przeprowadzonej przez NIK w pierwszej połowie 2016 r.

Opis stanu faktycznego

NIK przeprowadziła w Schronisku w pierwszej połowie 2016 r. kontrolę P/16/058 *Zapobieganie bezdomności zwierząt*. W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym 30 marca 2016 r. do właściciela Przedsiębiorstwa, NIK sformułowała cztery wnioski pokontrolne:

1. Zapewnienie należytej opieki nad zwierzętami, zgodnej z art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt, w szczególności poprzez utrzymywanie czystości i porządku w boksach oraz zapewnienie psom stałego dostępu do wody.
2. Prowadzenie wykazu zwierząt przebywających w Schronisku zgodnie z § 6 rozporządzenia ws. wymagań weterynaryjnych dla schronisk, w szczególności w zakresie dotyczącym oznakowania zwierząt w sposób umożliwiający ich jednoznaczną identyfikację oraz w zakresie dokumentowania szczepień i zabiegów weterynaryjnych.
3. Przeprowadzanie zabiegów kastracji/sterylizacji zwierząt przekazywanych do adopcji, zgodnie z wprowadzаныmi corocznie uchwałami Rady Gminy Oleśnica programami opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie tej gminy.
4. Umieszczanie w Schronisku psów, które zostały odłowione na terenie gminy Oleśnica, zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt.

Ustalono, że Schronisko nie zrealizowało trzech pierwszych wniosków.

Wniosek czwarty został zrealizowany. W okresie objętym niniejszą kontrolą PHU miało podpisaną umowę z gminą Oleśnica od 1 lutego 2019 r. W okresie do 30 kwietnia 2019 r. odłowiono z tej gminy sześć psów, które zostały umieczone

⁵⁷ NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

w Schronisku w dniach: 18 i 28 marca 2019 r. oraz 3 kwietnia (dwa psy), 10 i 30 kwietnia 2019 r. Wg stanu na 30 kwietnia 2019 r. jeden z ww. psów został przekazany do adopcji.

(akta kontroli str. 4-36, 2913-2930)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niezrealizowaniu trzech z czterech wniosków po kontroli NIK przeprowadzonej w 2016 r.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK negatywnie ocenia działania właściciela Schroniska w ww. zakresie. W Schronisku nie zrealizowano trzech z czterech wniosków, co skutkowało tym, że w dalszym ciągu w Schronisku nie zapewniono należytej opieki nad zwierzętami, nie prowadzono prawidłowo wykazu zwierząt oraz nie przeprowadzono stosownych zabiegów u wszystkich zwierząt.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwaga

Stwierdzony fakt śmierci dwóch adoptowanych szczeniaków w Katowicach i we Wrocławiu świadczy, że psy nie były dokładnie zbadane pod kątem nosicielstwa chorób zakaźnych. NIK zaleca, aby w przypadku oddawania psów do adopcji, zwłaszcza szczeniaków, przeprowadzać ich badania lekarskie. W miarę możliwości należy rozważyć wprowadzenie szczepionek przeciwko chorobom zakaźnym.

Wnioski

1. Zapewnienie należytej opieki nad zwierzętami, zgodnej z art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt, w szczególności poprzez utrzymywanie czystości i porządku w boksach oraz zapewnienie psom stałego dostępu do wody.
2. Doprowadzenie wybiegu dla psów do stanu niezagrażającego ich zdrowiu, zwłaszcza uprzątnięcie elementów grożących skaleczeniem.
3. Przeprowadzanie zabiegów lekarsko-weterynaryjnych na terenie Schroniska w przeznaczonym do tego celu pomieszczeniu.
4. Prowadzenie wykazu zwierząt przebywających w Schronisku zgodnie z § 6 rozporządzenia ws. wymagań weterynaryjnych dla schronisk, w szczególności w zakresie dotyczącym oznakowania zwierząt w sposób umożliwiający ich jednoznaczną identyfikację oraz w zakresie dokumentowania szczepień i zabiegów weterynaryjnych.
5. Prowadzenie dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej przeprowadzanych zabiegów w czasie rzeczywistym oraz dokonywanie adnotacji o wykonanych zabiegach i szczepieniach w książeczkach zdrowia psów.
6. Złożenie wniosków w gminach, z którymi Schronisko ma podpisane umowy, o uzyskanie zezwolenia, o którym mowa w art. 7 ust.1 pkt 3 i ust. 6 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
7. Oddawanie psów do adopcji wyłącznie na podstawie sporządzonych umów zawierających pełne dane osoby dokonującej adopcji, umożliwiającej śledzenie losów adoptowanych zwierząt.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce,   grudnia 2019 r.

Kontroler
Arkadiusz Pawlik
specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
p.o. wicedyrektora
Tadeusz Mikołajewicz

.....
podpis

.....
podpis

Zmian w treści wystąpienia pokontrolnego zgodnie z uchwałą Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli nr KPK-KPO.443.002.2020 z 20 lutego 2020 r. dokonał dyrektor Delegatury NIK w Kielcach.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis